

Politici de guvernare și de utilizare a terenurilor pentru punerea în aplicare Rețelei naturale transeuropene (TEN-N): Analiză, sinteză și recomandări

Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 își propune să aducă biodiversitatea Europei pe calea redresării până în 2030. O componentă-cheie a acestei strategii este dezvoltarea unei **rețele transeuropene în domeniul naturii (TEN-N)**, prin desemnarea de zone protejate și coridoare ecologice suplimentare pentru habitatele și speciile prioritare ale Europei.

Această informare rezumă analiza, sinteza și recomandările noastre privind mecanismele de guvernare, politicile de utilizare a terenurilor și instrumentele de finanțare adecvate pentru a crea o TEN-N rezistentă. Informarea este relevantă în special pentru guvernele și autoritățile naționale și regionale responsabile pentru conservarea naturii, agricultură și silvicultură, pentru planificatorii spațiali și pentru Comisia Europeană.

Analiza noastră a fost elaborată prin consultarea unei game largi **de părți interesate**, cum ar fi guvernele statelor membre ale UE, administratorii zonelor protejate, planificatorii utilizării terenurilor, ONG-urile și cetățenii. Ea cuprinde **studii de caz** în șase regiuni din regiunea Dunăre-Carpați, Finlanda, Franța, Portugalia, Spania și Germania. Evaluarea aplică o **analiză a economiei politice**¹, inclusiv interviuri, ateliere și o analiză cuprinzătoare a literaturii de specialitate, pentru a identifica barierele comune în materie de guvernare și cadrele de succes pentru construirea conectivității ecologice. Concluziile sunt utilizate pentru a identifica potențiale căi de schimbare și intervenții care integrează **infrastructura verde și albastră** în sprijinul **biodiversității și al dezvoltării durabile**.

Principalele constatări ale revizuirii

Multe țări europene se confruntă cu provocări comune în materie de guvernare în ceea ce privește punerea în aplicare și protejarea eficientă a conectivității ecologice a zonelor protejate, în ciuda existenței unor cadre directe UE și (sub)naționale. Analiza noastră a identificat patru cauze principale: (1) **reglementări slabe și punere în aplicare limitată**; (2) **gestionarea deficitară a conflictelor**; (3) **utilizarea nesustenabilă a terenurilor și dezvoltarea infrastructurii**; și (4) **lacune în materie de finanțare, capacități tehnice și cunoștințe**.

Adesea, politicile nu au impactul necesar asupra planificării spațiale la nivelul relevant pentru punerea în aplicare și, prin urmare, nu reușesc să protejeze coridoarele ecologice de dezvoltările care le deteriorează sau le distrug. Acest lucru este înrăutățit de **lipsa unor norme formale pentru planificarea strategică în sectoare economice specifice**. În mai multe țări, **lacunele din legislație** subminează punerea în aplicare corespunzătoare la nivel local sau conduc la o abordare pur voluntară și *ad hoc*. În aceste cazuri, conectivitatea ecologică nu este luată în considerare în mod oficial în procesul decizional. De asemenea, punerea în aplicare suferă din cauza **lipsei stimulentei politice** și a lipsei de dorință de **aplicare**.

În ceea ce privește conectivitatea, **există adesea o neconcordanță între nivelul de punere în aplicare** (autoritatea responsabilă) **și nivelul de acțiune necesar**. Această problemă este amplificată de o **lipsă de personal și de expertiză ecologică**, în special la nivelurile administrative inferioare.

Finanțarea publică este disponibilă pentru a sprijini conectivitatea ecologică, dar este adesea bazată pe proiecte și, prin urmare, **nu are perspectiva și garanțiile pe termen lung**. De asemenea, acestea nu sunt, de obicei, suficiente pentru a acoperi principalele nevoi de finanțare, lăsând **multe rețele de arii protejate fără resurse**. În plus, fluxurile de finanțare publică nu sunt întotdeauna utilizate în modul

¹ Analiza economiei politice este "un set de concepte, întrebări și instrumente care pot ajuta la o mai bună înțelegere a interacțiunii proceselor politice, economice, sociale și culturale și a modului în care acestea generează anumite rezultate".

cel mai bine direcționat pentru a aduce beneficii conectivității (de exemplu, politica agricolă comună). **Instrumentele de finanțare privată** sunt dezvoltate în paralel, dar sunt încă mai degrabă la scară mică și fragmentate.

Recomandări

Pentru a aborda setul divers de probleme ridicate mai sus, analiza prezintă patru **căi** complementare **de schimbare**² **ca un set de condiții cu intervenții corespunzătoare** pentru guverne și alte autorități de punere în aplicare la nivel european, național, regional și local în diferitele sectoare de utilizare a terenurilor. Aceste intervenții sunt ilustrate cu mai multe exemple de bune practici.

Calea 1 - Îmbunătățirea cadrului de reglementare: *În cazul în care există un cadru de reglementare adecvat, acesta este bine pus în aplicare și este susținut de stimulente solide, diferitele grupuri de părți interesate sunt favorabile, deoarece recunosc valorile, beneficiile și importanța conectivității ecologice pentru oameni și fauna sălbatică. Intervenții recomandate:*

- ✓ **Revizuirea politicilor și legislației existente:** asigurarea existenței unor obligații juridice cu efect obligatoriu asupra amenajării teritoriului și a unui proces decizional participativ
- ✓ **Îmbunătățirea punerii în aplicare:** asigurarea unui mandat (politic), a personalului, a finanțării și a aplicării adecvate
- ✓ **Integrarea conectivității în politicile sectoriale:** asigurarea coerenței politicilor (inclusiv infrastructură, agricultură și silvicultură) și a sinergiilor cu alte planuri de amenajare a teritoriului
- ✓ **Soluționarea conflictelor privind utilizarea terenurilor:** utilizarea abordărilor voluntare, inclusiv prin instrumente inovatoare, cum ar fi serviciile de conservare

Calea 2 - Dezvoltarea economică durabilă: *Dacă dezvoltarea economică este însoțită de orientări clare privind măsurile de atenuare, contabilizarea serviciilor ecosistemice și prevenirea conflictelor legate de utilizarea terenurilor prin colaborarea între sectoare, atunci se trece la un model economic sustenabil care valorizează și profită de infrastructura verde, deoarece puterea fiecărui sector este echilibrată atunci când toate trebuie să lucreze pentru beneficii reciproce. Intervenții recomandate:*

- ✓ **Implicarea fermierilor și a silvicultorilor și soluționarea conflictelor cu proprietarii de terenuri:** crearea unor angajamente pe termen lung și a încrederii prin stimulente oportune și adecvate
- ✓ **Integrarea conectivității în planificare și evaluări:** realizarea unei planificări strategice pentru proiectele de infrastructură, utilizarea unei abordări programatice pentru infrastructura existentă și recunoașterea beneficiilor multiple ale conectivității la nivel de peisaj

Calea 3 - Dezvoltarea cunoștințelor și a capacităților: *În cazul în care baza de cunoștințe, capacitățile tehnice și umane corespunzătoare sunt dezvoltate și comunicate, atunci planificarea și proiectarea, precum și punerea în aplicare a unei TEN-N bine conectate și rezistente se îmbunătățesc, deoarece acest lucru va facilita accesul tuturor sectoarelor relevante la cele mai avantajoase soluții, cu costuri optimizate. Intervenții recomandate:*

- ✓ **Optimizarea rolului rețelelor și instituțiilor profesionale:** crearea unei comunități de practică
- ✓ **Creșterea gradului de conștientizare și furnizarea de formare:** include orientări adecvate și stabilirea de standarde bazate pe știință
- ✓ **Promovarea și asigurarea finanțării și a instrumentelor adecvate:** maximizarea utilizării corespunzătoare a finanțării existente și explorarea de noi instrumente
- ✓ **Dezvoltarea competențelor economice și de afaceri în rândul profesioniștilor:** deblocarea opțiunilor inovatoare pentru investiții

Calea 4 - Responsabilizarea și gestionarea conflictelor: *În cazul în care societatea civilă este împuternicită și cauzele conflictelor sunt clarificate prin reunirea actorilor, atunci angajamentul poate fi consolidat, conflictele pot fi gestionate, iar încrederea și cooperarea părților interesate este îmbunătățită, deoarece inițiativele și îmbunătățirile de jos în sus catalizează o schimbare pozitivă. Intervenții recomandate:*

- ✓ **Responsabilizarea societății civile:** crearea unui mediu politic favorabil incluziunii și deschis la schimbare, sprijinirea campionilor locali

² O cale a schimbării este "o explicație a modului în care un rezultat dorit ar putea apărea ca urmare a acțiunilor altor actori (eventual multiple)".

- ✓ **Creșterea implicării părților interesate:** crearea de rețele intersectoriale naționale și transfrontaliere
- ✓ **Aplicați gestionarea conflictelor și învățarea prin colaborare:** dezvoltați o viziune comună, lucrați în condiții de egalitate, monitorizați rezultatele și adaptați-vă

Căile descrise sunt complementare și includ diverse puncte de acțiune la diferite niveluri. Guvernanța, politica și finanțarea sunt componente esențiale pentru facilitarea sau împiedicarea punerii în aplicare cu succes a unui sistem conectat de zone protejate și conservate în Europa.

Analiza face parte din proiectul [proiectului NaturaConnect](#) care își propune să sprijine statele membre ale UE în desemnarea și punerea în aplicare eficientă a TEN-N prin furnizarea de date științifice și politice, orientări și instrumente decizionale. Aflați mai multe despre cadrele juridice și sistemele de guvernare existente în Europa în diferite țări în [raportul complet](#).

Funded by
the European Union

NaturaConnect receives funding under the European Union's Horizon Europe research and innovation programme under grant agreement number 101060429.

www.naturaconnect.eu

[@naturaconnect](https://www.linkedin.com/company/naturaconnect)

naturaconnect@iiasa.ac.at

[@naturaconnect](https://twitter.com/naturaconnect)